Оригинални научни рад
Original research article
https://doi.org/10.18485/folk.2026.11.1.5
39(=163.41):[378.091.8:378.091.6(73)]:[303.442.23"2015/2016"
378.091.8(=111:73)(491.11):303.442.23"2015/2016"

Други дом: универзитетски фолклор и стварање припадности у америчким кампусима[1]

Катарина Митровић Ражнатовић

Универзитетски идентитет у Сједињеним Америчким Државама прожима различите аспекте студентског живота: од одевања и материјалне културе, преко спортских догађаја, до свакодневних ритуала и симболичких пракси. Овај рад анализира облике студентског фолклора на америчким универзитетима, са посебним осврtом на начине на које се кроз њих производи и одржава осећај припадности и лојалности универзитету, указујући на разлике у односу на искуство студирања у Србији. Рад се заснива на квалитативном методу и теренском истраживању спроведеном 2015. и 2016. године. Дубински интервјуи спроведени су са америчким студентима који су део студија провели у Србији, као и са студентима из Србије који су били на студентској размени у Сједињеним Државама. Њихова казивања илуструју универзитетски фолклор америчких универзитета и омогућавају даљу анализу услова и фактора који омогућавају стварање и одржавање осећаја припадности. Рад полази од претпоставке да студентски фолклор на америчким универзитетима не представља искључиво спонтани културни израз, већ да се обликује и интензивира у оквиру специфичних институционалних пракси и услова живота. С тим у вези, анализира се обликовање фолклорне заједнице у условима организације америчких студентских градова (кампуса), студентског доба као карактеристичне животне фазе, система избора предмета, који помера фокус идентификације ка универзитету у целини, као и институционалне производње припадности.

Кључне речи: универзитетски фолклор, амерички универзитети, кампус, припадност, фолклорна заједница.

[1] Текст је настао као резултат рада у оквиру Етнографског института САНУ, финансираног од стране Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије по уговору број 451-03-33/2026-03/200173, од 5. 2. 2026. године.

Увод

Студентско доба у Сједињеним Америчким Државама обележено је праксама које обликују осећај припадности матичним универзитетима. Везаност за универзитет испољава се кроз студентско одевање, спортске догађаје и учествовање у различитим универзитетским обичајима. Искуства таквог облика повезаности са универзитетом значајно се разликују од искустава студената у Србији. У овом раду представићу истраживање спроведено током 2015. и 2016. године за потребе мастер рада под називом *Међународна размена студената као антрополошки проблем: студија случаја студентских миграција на релацији Србија–Северна Америка*, фокусирајући се на фолклор америчких универзитета. У раду се ослањам на дубинске интервјуе обављене са испитаницима из Србије који су један део својих студија провели на америчким универзитетима, као и са америчким студентима са неким видом искуства академске мобилности у Србији. Идеја истраживања била је да сагледам перспективе студената студентских размена које су истовремено паралелне и укрштене (Митровић 2017: 67–77).

Током истраживања, издвојила се идеја важности универзитетског идентитета и специфичности самог односа према универзитету у Америци. Испитаници из Србије наглашавају свакодневну употребу одеће и предмета са универзитетским ознакама,[2] као праксу са којом се нису сусретали пре одласка у Сједињене Државе. Такође, симболи универзитета истичу се у читавом кампусу: у ходницима, мензама, салама и спортским дворанама, те путем мурала, застава и слогана. Сам кампус, студентски град који се перципира као други дом (енгл. home away from home), кључан је за истраживање универзитетског фолклора. Термин води порекло од латинске речи *campus*, која означава поље или ограђени простор,[3] а од 1774. године реч се користи да би означила универзитетске центре (углавном америчке) као специфичне заједнице прилагођене студентима, њиховим активностима и потребама. Кампус као област која припада универзитету подразумева простор на којем се налазе факултетске зграде са учионицама и лабораторијама, студентски домови, мензе, рекреативни и здравствени центри намењени студентима. Они највећи део свог времена проводе у

[2] Студенти америчких универзитета могу набавити читаву палету предмета означених логоом или мотивима универзитета: одевне предмете, обућу, капе, спортску опрему и реквизите, играчке, намештај, декорацију и употребне предмете за дом, башту или кола. О овоме видети, на пример: https://www.uwyostore.com/default.asp?.

[3] Видети http://www.etymonline.com/index.php?term=campus&allowed_in_frame=0.

кампусу, док у град у којем се кампус налази, односно у ширу заједницу, одлазе углавном ради обављања компликованијих административних послова, специфичне стручне праксе или зарад додатних друштвених и културних активности. Овакав вид организације студентског живота, према којој за већину студената одлазак ван кампуса није свакодневан или неопходан, значајно обликује начин на који студенти доживљавају и организују живот током студија.

Идентитет „другог дома" универзитет добија и на основу специфичног контекста студирања у Сједињеним Државама, те одабира универзитета, који је некада удаљен сатима лета од „првог дома" студената. Самим тим, одлазак на студије представља прекретницу и у смислу одвајања од породице и старих пријатеља. Студентско искуство се формира унутар кампуса као места у коме студенти живе и студирају, обедују, проводе слободно време, друже се, баве спортом и слично, заједно са другим колегама, на које су директно упућени и са којима деле идентитет припадника истог универзитета. Поредећи доживљај универзитета и универзитетског идентитета (наспрам факултетског, одељенског или генерацијског) у српском и америчком контексту, важно је кратко подвући одлике организације наставе. Наиме, на домаћим факултетима за све студенте једне године одређеног смера програм студија је исти (уз релативно мали број изборних предмета), а предавања се углавном одвијају у просторијама матичног факултета. Насупрот томе, амерички студенти могу да одаберу: главни и допунски смер (енгл. *major* и *minor*), уз велики број предмета, како са својих смерова тако и са других смерова и факултета. Сходно томе, настава се организује у различитим зградама универзитета, а похађају је студенти који нужно не припадају истој генерацији или студијском програму. Уколико узмемо у обзир да амерички универзитети захтевају да студенти остваре и одређени број бодова („кредита") преко предмета који спадају у опште образовање или познавање различитости (енгл. *diversity requirement*), врло је уобичајено да исто предавање слуша неко ко студира, на пример, физику и неко ко студира књижевност. Недостатак стабилне, затворене групе унутар једног смера доприноси томе да у америчком високом образовању долази до израженије идентификације са универзитетом него са факултетом или смером, као примарним оквиром студентског искуства.

Кроз компаративно истраживање студентског искуства у Србији и Сједињеним Америчким Државама, као важан садржински елемент издвојио се „дух америчких универзитета", оличен кроз перцепцију припадности универзитету, привржености студената универзитетским традицијама, бојама и знамењима, спортским тимовима, кампусу и

колегама. Овај специфичан вид лојалности постоји и одржава се и после дипломирања, кроз алумни базе универзитета, али и присуство бивших студената, који се често враћају универзитету како би подржали спортске тимове или достигнућа тренутних студената. Напослетку, препознавање елемената (маскота, боја, надимака) различитих универзитета приметно је и у ширем друштву, при чему визуелни симболи, најчешће представљени путем одеће са универзитетским обележјима, функционишу као јасни маркери припадности одређеном универзитету.

Методологија

У истраживању представљеном у овом раду учествовали су студенти из Србије и Сједињених Америчких Држава са искуством студентске размене у међусобно супротним контекстима. Сви испитаници били су студенти са искуством школовања и боравка у оба испитивана културна миљеа. Њима је заједничка припадност студентској заједници, школовање и боравак у две државе у којима су похађали наставу, премда су у различитим земљама били посматрани као „други", инсајдери и аутсајдери, студенти и странци. Сви информанти су били искључиво на програмима размене или специјализованим програмима, а по повратку у земљу порекла наставили су да студирају на својим матичним институцијама. Нико од испитаних није своје студије провео у целости у иностранству, већ су на страним универзитетима похађали један или два семестра студија.

Испитаници из Србије били су стипендисти Global UGRAD[4] програма, чија алумнисткиња је и ауторка ове студије. У питању је програм који спонзорише Влада Сједињених Америчких Држава у сарадњи са организацијом World Learning, која се бави интернационалним развојем, образовањем и програмима размене уопште. Намера је била да се истраже одлике америчког приступа универзитетским центрима, без обзира на средину из које испитаници потичу или у којој су били на студентској размени. У том смислу, група UGRAD стипендиста представљала је одличан истраживачки узорак. У истраживању су учествовали учесници програма из Кикинде, Бечеја, Новог Сада, Вршца, Београда, Ваљева, Горњег Милановца, Крагујевца, Краљева, Ћуприје, Ниша и Новог Пазара, који су током истраживања стицали знања из најразноврснијих области, од роботике и програмирања,

[4] Пун назив програма је Global Undergraduate Exchange Program. Више о томе на: https://www.globalugrad.org/.

политикологије и комуникологије, архитектуре и економије, социологије и антропологије, спорта и физичког васпитања, драмских уметности. Испитаници су се у Србији школовали на универзитетским центрима у Новом Саду, Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Пазару, а годину на размени провели су на универзитетима у једанаест америчких савезних држава: Арканзасу, Флориди, Илиноису, Калифорнији, Минесоти, Мисисипију, Мисуриju, Њу Џерзију, Пенсилванији, Тексасу и Тенесију. Интервјуисано је седамнаест испитаника из Србије који су припадали истој генерацији UGRAD програма која је у Америци провела академску 2014/2015. годину.

Када је реч о испитаницима из Сједињених Америчких Држава, прву групу испитаника чинили су учесници SIT[5] програма студентске размене. Реч је о програму који нуди акредитоване и теренски специфичне програме студирања у иностранству за студенте основних студија. Назив програма који су пратили испитаници које сам интервјуисала био је „Serbia, Bosnia, and Kosovo: Peace and Conflict Studies in the Balkans". У питању је био једносеместрални програм успостављен у сарадњи са Факултетом за медије и комуникације, Универзитета Сингидунум у Београду, са специјализованим екскурзијама по региону. Четрнаест учесника програма у Србији су се на својим матичним универзитетима широм Сједињених Држава бавили политичким наукама, међународним односима и новинарством, а у Србију су дошли како би учили о политичким дешавањима у региону, постсоцијалистичкој и постконфликтној трансформацији. Како наводе сами испитаници, њихови предавачи су углавном били из Србије и Босне или су у питању били амерички професори који се дужи низ година налазе на Балкану. Покровитељ SIT програма је, као и када је у питању Global UGRAD програм, „World Learning". Интервјуисано је осам учесника и учесница овог програма, а они су долазили са различитих универзитета у следећим америчким савезним државама: Пенсилванија, Тенеси, Роуд Ајланд, Вашингтон (Дистрикт Колумбија), Илиноис, Држава Вашингтон, Масачусетс.

Другу групу америчких студената у Србији чинили су студенти са Универзитета Клемсон у Јужној Каролини, који су током пролећног семестра 2016. године студирали на Факултету политичких наука у Београду. Реч је о директном програму сарадње, успостављеном 2013. године,[6] који студентима политичких наука са Универзитета Клемсон омогућава да један семестар похађају на Факултету политичких наука

[5] Пун назив програма је School of International Training. Више о томе на: https://www.sit.edu/.

[6] Видети: https://www.glasamerike.net/a/rankovic-clemson-university-serbia/1683634.html.

Универзитета у Београду. Предавања о теоријама међународних односа, америчкој политици, европским интеграцијама, међународној економији и слично држали су професори ФПН-а, при чему су амерички студенти са Клемсона, за разлику од учесника SIT програма, могли директно да учествују у настави са домаћим студентима. За потребе истраживања интервјуисано је троје учесника овог програма.[7]

Током истраживања коришћен је квалитативни метод, а употреба дубинских интервјуа, која је, уз стандардизовани упитник подразумевала неформални разговор, допринела је бољем сагледавању теме и одговора испитаника. Седамнаест испитаника из Србије и једанаест испитаника из Сједињених Америчких Држава интервјуисано је од новембра 2015. до јула 2016. године, уживо – у Београду и онлајн, преко платформе скајп. У том смислу, употребљене су активне методе прикупљања података у виртуелној стварности, код којих интернет постаје средство за спровођење истраживања (Гавриловић 2004: 11; Благојевић 2011: 22–23). Важно је нагласити и однос испитаника и истраживача, који се у антрополошким истраживањима, као и само схватање терена, мењао у складу са променама у оквиру науке. У том смислу, информанти нису нужно пасивни извор информација, а истраживачи тумачи њихових искустава (Миленковић 2006: 164; Bošković 2014: 1). У контексту овог истраживања, сами испитаници били су блиски истраживачу, будући да су сличних година и образовања, при чему је ауторка рада за испитанике из Србије била и колегиница са размене. Испитаници су били активни учесници у научном дијалогу, те самог истраживача сматрали за особу која није спољни ауторитет, већ неко са ким деле припадност студентској заједници и искуство студентске размене о којем сведоче. Асиметрија моћи огледа се у улози истраживача који посвећује пажњу сећањима и сведочењима испитаника и поседује могућност да забележене разговоре употреби у истраживачке и научне сврхе, те их учини доступним широј публици.

Између институције и заједнице: фолклор, идентитет и живот у универзитетском кампусу

Анализа фолклора америчких универзитета захтева теоријско сагледавање кампуса као специфичног простора производње иденти-

[7] За потребе ширег истраживања интервјуисани су и канадски студенти који су 2015. године похађали школу етнографије при Филозофском факултету. Реч је о директној међуфакултетској сарадњи између Филозофског факултета Универзитета у Београду и Универзитета у Алберти. Будући да је тема овог рада амерички студентски фолклор, у раду се фокусирам само на казивања студената из Сједињених Америчких Држава.

тета и фолклорних пракси, уз уважавање ширег друштвеног контекста студентског живота и тржишне позиционираности универзитета у Сједињеним Америчким Државама. Када је реч о кампусу, специфичност оваквог начина студентског живота и искуства студија умногоме утичу на брисање граница између дома и школе, приватног и јавног. Услови живота у кампусу сугеришу да је факултет продужетак дома, а да цео кампус оперише као посебна јединица, изолована од спољашњег света. Студентско доба издваја се као временски, просторно и ситуационо карактеристична етапа живота појединца, која је можда највише условљена надстварним моделом града (Bodrijar 1991: 82). Користећи се анализом хипермаркета, те универзитета и фабрика, коју нуди Жан Бодријар, можемо говорити о новом феномену који настаје „с крајем модерности" (Bodrijar 1991: 81), а то је да градови више не апсорбују своје „сателите", универзитете, велике робне куће или фабрике грађене по њиховим ободима, већ да ови ентитети постају нова језгра, која наговештавају дезинтеграцију и крај града. Уколико прихватимо модел универзитета као језгра „jedne sintetičke aglomeracije koja više nema ničega zajedničkog sa gradom" (Bodrijar 1991: 82), постаје нам јасно да су кампуси одвојене животне заједнице. Културни елементи и фолклорни облици који повезују студенте, а који „proizlaze iz zajedničkog niza životnih iskustava, zajedničkih strahova, nada i frustracija" (Brunvand 1968: 318–319) додатно су условљени контекстом кампуса. Како истиче Јана Бањевић:

> Folklorni oblici češće nastaju u kontekstima u kojima su studenti čvršće socijalno povezani i upućeni jedni na druge – na primer, kada žive u kampusima velikih univerziteta, kao što je slučaj u Americi – nego kada studiranje ne mora da podrazumeva čvrsto definisan stil života, aktivnosti i vremensko investiranje, kao što je slučaj u Srbiji. (2007: 88)

На овом трагу, важно је нагласити управо важности прекретнице каква је за америчке студенте одлазак на студије. Она готово увек подразумева физичко одвајање од породице и нову, друштвено препознату, фазу друштвене зрелости, стицање аутономије и преузимање нових одговорности, које неретко карактерише и финансијска независност. Са друге стране, иако и у српском контексту можемо говорити о образовним миграцијама, те промени места становања зарад школовања, географски контекст налаже да су места школовања и живота породице из које студенти потичу знатно ближа, при чему значајан део студената живи код родитеља (РЗС 2025: 60, 104). Такође, већина младих и студената у Србији финансијски зависи

од подршке породице, при чему друштвени контекст, патерналистички породични обрасци, интернализована инфантилизација и културне представе о „добром" родитељству пролонгирају транзицију у одраслост и остваривање аутономије деце у односу на родитеље, те промену положаја младих са позиције објекта одговорности на позицију субјекта одговорности – одговорног за себе и друге (Tomanović, Ignjatović 2004; Tomanović 2017; Brujić, Mitrović Ražnatović 2024).

Дакле, студенти у америчком универзитетском контексту често живе у кампусима који функционишу као релативно изоловане заједнице, у којима деле специфичну животну фазу и искуство студирања. Припадност овој заједници континуирано се наглашава кроз употребу симбола универзитета, као и кроз свакодневну праксу коришћења предмета са универзитетским ознакама. Ови симболички обрасци додатно се интензивирају током колективних догађаја, попут спортских такмичења и *Homecoming* прослава, када се, уз укључивање алумниста, учвршћује осећај заједништва и трансгенерацијске припадности, али и успоставља дистинкција између „нас" и „њих", у лику спортских ривала и других универзитета. Студенти америчких универзитета (садашњи и бивши) препознају и репродукују поруке, песме и обележја универзитета и могу се концептуализовати као фолклорна група, односно фолклорна заједница: група чије чланове повезује припадност истом универзитету, која поседује одређене традиције које сматра својима, на основу којих гради осећај групног идентитета и припадности тој заједници (уп. Dundes 1980: 6–7; Krel, Trubarac Matić 2022: 701). Међу члановима овакве фолклорне групе постоји заједничка фолклорна комуникација која подразумева осећај социјалне интеракције, директну размену фолклорних садржаја и могућност употребе различитих фолклорних жанрова, при чему се надоргански, колективно-репрезентационализовани фолклорни корпус на апстрактном нивоу повезује са популацијом која у њима колективно учествује (Ben-Amos 1971: 10; Bauman 1971: 33; Dundes 1980: 9; Krel, Trubarac Matić 2022: 701). Када је реч о фолклорним жанровима, можемо видети да студенти истог универзитета познају и у фолклорној комуникацији користе универзитетске песме, специфичне кореографије и гестове, ритуале, легенде и сујеверја у вези са универзитетом. Важно је, међутим, направити разлику између фолклорних облика који настају као резултат институционалних пракси и оних који се развијају унутар студентских заједница. У оквиру кампуса циркулишу неформални фолклорни садржаји, попут легенди, анегдота, вицева, шала, узречица и начина обраћања, који настају у спонтаној комуникацији међу студентима. Са друге стране, одређене

елементе универзитетске традиције активно обликују и одржавају сами универзитети, конструишући корпус традиције који доприноси обликовању универзитетског идентитета и осећаја припадности.

На пример, важни спортски догађаји и са њима повезан универзитетски фолклор представљају спој фолклорних облика који настају спонтано, унутар саме студентске заједнице, и оних форми које су резултат институционално обликованих пракси универзитета. Велике утакмице америчког фудбала и кошарке функционишу као синкретички фестивали студентског фолклора који укључују елементе игре, ритуала, перформанса и церемоније, наглашавајући универзитетски идентитет кроз конструисање ривалства између „нас" и „њих": тима домаћина и гостујућег тима. Треба имати на уму да бројни амерички универзитети имају и „традиционалног супарника", оличеног у специфичном ривалском универзитету. Како наглашава Линдквист, бинарна опозиција престављена кроз „борбу" са „другима", посебно са „специфичним другим", проширује опсег ритуалног надметања, позивајући публику на учешће у својеврсној агонистичкој драми и креирајући осећај групног идентитета који превазилази сам догађај (Lindquist 2006: 457). Конструисање ривалства и борбеног духа гради се кроз навијачке песме, прозивајуће слогане и провокативне поруке, а заједнички ритуали код студената развијају осећај заједништва, олакшавајући притом новим и маргинализованим групама у кампусу укључивање у универзитетско окружење (Noel-Elkins et al. 2019: 35).

Производи које студенти носе свакодневно и у посебним приликама (током великих догађаја) у кампусу продају се у универзитетским продавницама. Они најчешће настају у сарадњи са познатим брендовима (нпр. Under Armour, Champion, Nike, Adidas) или локалним произвођачима,[8] при чему је одећа са универзитетским ознакама често скупља од сличних производа у регуларним продавницама, будући да укључује универзитетске ознаке и лиценцу, те да се продаје као сувенир специфичне симболичке вредности. Питање везе америчких универзитета и тржишта је изузетно комплексно, те се чини да су, како Дерек Бок истиче, универзитети у Сједињеним Државама „u podjednakoj meri pitanje biznisa kao i moralno i intelektualno sredstvo" (Bok 2005: 10). Амерички универзитети поседују више различитих извора прихода, а они стечени продајом робе са ознакама универзитета само су мали део финансирања универзитета. Већи део финансија остварује се преко школарина, финансирања спортских програма и истраживања,

[8] Видети, на пример: https://www.uwyostore.com/shop_product_detail.asp?catalog_id=743&catalog_name=V29tZW4ncyBKZXdlbHJ5ICYgQWNjZXNzb3JpZXM&pf_id=71670&product_name=QWxleGlzIERyYWtlriBTdGVhbWJvYXQgQmVsdCBCYWcgQ2x1dGNo&type=1&target=shop_product_list.asp, приступљено 5. 4. 2026.

партнерстава са компанијама, као и кроз донације бивших студената, односно алумниста. Добијени новац универзитети даље распоређују инвестирајући у наставу и образовање, али и друге делатности позициониране на периферији универзитетског живота (Bok 2005), гарантујући студентима све бољи квалитет студентског живота кроз школске и додатне активности, безбедност, сређене домове, обиље спортских и културних садржаја, па и кроз осећај поноса и задовољства што су одабрали управо тај универзитет.

Резултати

Током истраживања, обе групе испитаника, студенти из Америке и Србије, причали су о традицијама и симболима својих америчких универзитета, као и о њиховој улози током студентског живота. Једна испитаница, студенткиња Френклин и Маршал колеџа у Пенсилванији, која је у Србији била као учесница SIT програма, говорила је о маскотама свог универзитета:

> Будући да смо тако мала школа, немамо велики тим америчког фудбала; имамо тим, али не прати баш много студената утакмице, као што прате кошарку на пример. Али имамо ту чудну маскоту – зове се дипломате[9]. С обзиром на то да је наша школа названа по Бенџамину Френклину и Џону Маршалу, маскоте су буквално у облику великих фигура које представљају Џона Маршала и Бенџамина Френклина, и стварно изгледају језиво... мислим да су чак увртене у нешто као „Топ 15 најчуднијих маскота америчких школа“... Али мој циљ је да се једном обучем као они – да будем маскота неке активности. [...] Често носим одећу са *F&M* логоом – то је скраћеница за Универзитет Френклин и Маршал. Све што радим је некако везано за моју школу, група пријатеља са којом се дружим, на пример. Јако сам захвална за све могућности које су ми пружене и зовем то место домом, будући да живим у кампусу. (ИНФж24*)[10]

[9] У оригиналном исказу на енглеском језику: *Diplomats.*

[10] Скраћеницом ИНФ означавамо информанта/информанткињу; ознаке м/ж означавају пол испитаника; редни број означава конкретног испитаника чији су детаљнији подаци наведени на крају рада, у списку испитаника. Звездицом су, додатно, ради лакшег читања рада, означени информанти из САД. Три тачке унутар средњих заграда означавају прекиде транскрипта настале одлуком ауторке.

Студенткиња Џорџ Вашингтон универзитета у Вашингтону и учесница истог програма у Србији такође истиче маскоту универзитета и локалне традиције:

> Ми смо *Colonials*, а маскота нам је, наравно, Џорџ Вашингтон. Сви то знају. Наше боје су плава и боја бивоље коже[11]. [...] Имамо статуу нилског коња у кампусу и сви знају да га треба пипнути за нос за срећу. (ИНФж31*)

Универзитетске традиције описује и учесница *SIT* програма и студенткиња Витман колеџа у Вашингтону:

> Наша школа има различите традиције, које зависе од тога да ли си бруцош или си са неке друге године. Свако ко је био бруцош, сећа се тих неких догађања касније кад је четврта година.[12] Постоје нека искуства са којима сваки студент моје школе може да се поистовети (…) Звучи чудно, али на пример нешто што раде у првој години је да постоји та велика, велика фонтана испред једног од студентских домова, зовемо је *Birdbath* фонтана, и оно што у ствари покушавају да ураде је да сместе што више могуће људи тамо. Врло је забавно. (...) Онда постоји зид у једној од зграда, где ако удариш зид ствара нешто попут музичких звукова. И онда цела генерација бруцоша иде до те зграде са различитим секцијама или у организацији свог студентског дома, и сви то раде. (...) На крају сваке године, пре финалних испита, сви се увече, готово у поноћ, скупе да трче по нашем великом пропланку који је у центру кампуса. Чудно је, али онда свако истрчи миљу у ноћи пре финалних испита и то опусти свакога. Онда се сви одморе мало на том терену и друже се мало и онда следе испити. (ИНФж33*)[13]

Студенти америчких универзитета често су на размену доносили обележја својих универзитета, углавном у виду гардеробе, а некад,

[11] У оригиналном исказу на енглеском језику: *buff*.

[12] У оригиналном исказу на енглеском језику: *senior*.

[13] Универзитети у Сједињеним Државама организују посебне активности за студенте уочи испитног рока. Праксу бриге за студенте универзитети показују на различите начине: у кампус се доводе такозвани „терапијски пси", које студенти могу да мазе, организују се бесплатне масаже, позоришне представе, а сви чланови заједнице су у току испитне недеље слободни да се на одређеним локацијама у склопу кампуса окрепе бесплатним послужењем и потребним прибором и материјалима за полагање испита. Обезбеђење факултета тих дана темељно обилази кампус (нарочито библиотеку, која ради 24 часа), проверавајући да неко од студената није колабирао под притиском испитног рока.

као у случају следећег испитаника са Универзитета Клемсон у Јужној Каролини, и заставу: „Наше боје и маскота су нам јако битни. Донели смо заставу са шапом (тигра, прим. К. М. Р.) и показивали је свуда по Балкану“ (ИНФм28*).

Када је реч о студентима из Србије, било је посебно интересантно пратити њихове опсервације новог универзитетског контекста. Након свог једногодишњег боравка на универзитетима широм Сједињених Држава, са осмехом су говорили о елементима универзитетског фолклора. Испитаница која је годину на размени провела на Државном универзитету у Илиноису овако помиње црвену птицу, маскоту универзитета:

> Овде чак и од кад сам се вратила кући, осећам се као *red bird* и сваки пут кад видим лого или нешто о факсу проради тај осећај. Толико је то успешно изведено, ефектно је баш. Баш се осећам као студент Illinois State University-a. (ИНФж4)

Студенткиња која је боравила на Државном универзитету у Калифорнији Монтерej Бej (California State University Monterey Bay) истиче осећај припадности америчком универзитету сграђен преко заједничких активности и боја универзитета:

> У Америци је било пуно разних активности и свако је могао да одабере шта му се допада, а да истовремено има шансу да се осећаш као део те екипе *CSUMB*. Могла сам стално да видим људе који по кампусу носе дуксеве и мајице факултета и кад навијају они се обуку у те наше боје. (ИНФж10)

Важно је нагласити да студенти из Србије при одласку на размену нису могли да бирају амерички универзитет. Након конкурса и избора финалиста UGRAD програма, амерички универзитети су били ти који су „бирали студенте“, у зависности од студијског правца. Сходно томе, већина студената није знала ништа о држави у којој ће студирати пре него што су пристигли резултати пласмана, те се са правом може говорити о осећају привржености који се градио за време двосеместралног студијског боравка. Осећај припадности америчким универзитетима на којима су боравили мање од годину дана испитаници су често поредили са одсуством привржености у Србији. На пример, студенти Факултета драмских уметности и Економског факултета у Београду, као и студент Грађевинско-архитектонског факултета у Нишу, перципирају привржености студената универзитетима у оба контекста на следећи начин:

> Те дуксерице и то смо имали. И то ми сад баш са ове дистанце делује супер, свиђа ми се тај *Homecoming* фазон и та лојалност, зато што ми уопште немамо тај однос са нашим универзитетима. Ми наше универзитете углавном мрзимо (ИНФм14);

> Мени је то тамо било мало необично и мало смешно. Неке крајности, утакмице, то је толико њима било важно! Не знам... Лепо је имати тако неку заједницу, али ми се чини да мало претерују у свему томе. Дефинитивно је много другачије него у Србији. Ја сам сад пета година на свом факсу, апсолвент сам на Економском, и даље се не осећам кад уђем тамо као да је то моја друга кућа или шта већ, а то се у Америци увек види по оним *Homecoming* недељама, кад имају прославе, када се ту враћају стари студенти, острашћене црвене птице[14] које желе да допринесу тој заједници. По томе видиш колико је све то другачије (ИНФж3);

> Први мој сусрет са [матичним, прим. К. М. Р.] универзитетом је био кад сам ишао да потпишем уговор за размену. А пре тога ништа, буквално ништа. (...) Тамо[15] кад су биле неке утакмице америчког фудбала, на пример, ту цео Арканзас дође да гледа. Стадион прима 75 000 људи... То је први пут да сам ја био на неком толико огромном стадиону са толиким бројем људи и стварно није ти свеједно кад погледаш да су сви обучени у црвено, сви певају исту песму. Ја пре тога нешто нисам био залуђен за спорт, то ме није интересовало уопште, а тамо кад сам отишао, баш сам се лепо проводио на тим утакмицама и могу да ти кажем да сам наставио да пратим, највише амерички фудбал. То ми је интересантно. Пратим сад и овај колеџ фудбал и овај национални. Гледам увек утакмице свог тима, баш сам срећан кад гледам, као да навијам за њих, као „ови наши". (ИНФм5)

Испитаник који је у Србији студирао на Факултету организационих наука у Београду, а у Америци на Универзитету у Минесоти, истиче елементе грађења студентског фолклора кроз брендирање и наглашавање универзитетске пре факултетске припадности:

> Код Амера имаш то брендирање, од гардеробе до заставица на кампусу, *Memorial walk* са споменицима

[14] Црвена птица (енгл. *red bird*) је симбол Универзитета у Илиноису.
[15] Испитаник је студирао на Универзитету у Арканзасу.

> најистакнутијим личностима Универзитета, и свуда стоји *UofM*[16] и свуда се то наглашава. Знаш, не пише, на пример, ФОН, него University of Belgrade, Business school. Тако се гради тај осећај. То код нас не може ни да се деси. Ево на пример, је л' си видела сад ову вест? Студенти ФОН-а су освојили прво место за *Case Study*. И је л' си се осећала поносно? Било ти је драго сигурно, али се ниси осећала као да је твој универзитет. (ИНФм7)

Универзитети у Сједињеним Државама користе елементе брендирања и наглашавања студентског фолклора да окупе заједницу, подсећајући да је управо универзитет то што повезује чланове. Припадност се неретко показује кроз традиције које осмишљава и стимулише сам универзитет. На пример, пракса Универзитета у Мисисипију је да „имаш дане који су за тегет мајице и дане који су за црвене мајице; и сви су у тегет у том дану или у црвеном у том дану" (ИНФж2). Такође, није реткост да током великих спортских догађаја и професори предају у спортској опреми сличној оној коју ће кроз неколико сати понети спортисти на терену, а ентузијазам око предстојећег меча испољавају и други запослени у кампусу, попут особља мензе или оних из локалних продавница.

Обележја универзитета препозната су и ван конкретног кампуса или града у којем је кампус смештен. Студенткиња Факултета за медије и комуникације Универзитета „Џон Незбит", која је годину дана провела студирајући при Универзитету у Арканзасу, наводи да је приликом пута у Сент Луис (Мисури), град удаљен скоро 600 км од њеног кампуса, по амблемима универзитета била препозната као *razorback* (дивља свиња). Према њеним речима, сви знају за дивљу свињу, симбол Универзитета у Арканзасу, при чему је увреда назвати је *wild pig* или *boar*, будући да је маскота универзитета *razorback*[17] и да је само тако препозната:

> И то је онда константна акција где се сви идентификују са дивљом свињом у свакодневном животу. Један од навијачких делова је и нос дивље свиње који ти купиш и накачиш јер си ти онда *razorback*. Њима је то најнормалније... Нокти са налепницама, боје ратничке, све у том духу и то је стално... Сви имају гомилу тог материјала, који се дели и купује целе године, тако да ти, хтео–не хтео, имаш чашу са дивљом

[16] University of Minnesota

[17] У српском језику не постоје нијансиране разлике речи које потпадају под термин „дивља свиња", тако да ће у даљем тексту он обухватати различите синониме коришћене у америчком вокабулару.

> свињом, оловку, ранчић, мајицу... Кад сам путовала у Сент Луис, понела сам мајицу, где су сви, кад ме виде на улици, као "Razorback, hello, how are you?!" свуда у околини. Просто зна се да је Арканзас *razorback* и то је лепо, јер они стварно воле тај универзитет и свињчиће и увреде се када кажеш да је то свиња. (...) Просто заволиш и боје универзитета и маскоту и цео тај дух и то што имаш и налепнице, марамице, маскаре са дивљом свињом. Мислим, картица за банку ми није Bank of America, него је дивља свиња. То је наша експозитура на кампусу и, наравно, само ту могу да се изваде картице са тим дизајном. И наравно да су сви имали то. Ја кад сам отишла, прво ми је било све то чудно, па смешно, па глупо и онда сам и ја тамо негде на пролеће – навучем шортс, мајицу и дукс и свуда је дивља свиња... Знаш, на мајици дивља свиња, на дуксу дивља свиња и оно као на ранчићу исто дивља свиња, где сам ја на крају стварно постала... дивља свиња (смех). (ИНФж1)

Функције маскота и боја универзитета нису само аниматорске и декоративне. Оне носе читаве наративе и значења која се преносе на појединце који их конзумирају. На пример, дивља свиња је, према речима испитаника ИНФж1 и ИНФм5, који су размену провели у Арканзасу, постала маскота универзитета приликом једне утакмице америчког фудбала. Тим Универзитета у Арканзасу поприлично је губио, када се огласио тадашњи тренер, мотивишући их да се боре до последњих атома снаге, због себе, заједнице и свих људи који су дошли да погледају утакмицу. Према речима испитанице ИНФж1, уследио је готово епски сукоб, „а притом је била нека јесен, неко блато, они су се ваљали, били одвратни, сви прљави, али су показали невероватан борбени дух". Када се утакмица завршила, чланови тима доживљени су као „дивље свиње" због своје неуредности и блатњавости, али и борбености коју су показали. Од тада је маскота Универзитета у Арканзасу дивља свиња, а студенти теже томе да идеале борбености, храбрости и несаломивости духа, приказане на спортским теренима, примене и у факултетским зградама, на музичким и уметничким такмичењима, као и у животу после колеџа. Како истиче ИНФж1, „дивља свиња" може све, а у кампусу се међу десетак статуа ове животиње налази и свиња у балетској сукњици, „јер свиња игра и балет, између осталог".

Осећај инклузивности у америчким кампусима постиже се, између осталог, прилагођавањем различитим студентским идентитетима. Тако, као што маскота дивље свиње може да игра и балет, универзитети настоје да под кровни универзитетски идентитет уврсте различите групе у кампусу, различите одевне стилове и студентске преференције.

Истиче се и важност студентских окупљања и давања простора и гласова различитим темама и идентитетима. Дијалог управе универзитета и заједнице студената наводи и студенткиња Филозофског факултета Универзитета у Нишу, која је годину на размени провела на Универзитету Линколн у Пенсилванији:

> Стално су имали нека окупљања, један дан је скуп, *convocation* за све студенте... Ми смо имали четвртком од 11 да се сви студенти нађу у једној сали и дискутују на неку тему која је актуелна. У то време није радила ни библиотека ни менза, ни ништа. Тако нешто овде немамо, што те натера да се окупиш и да причаш на било коју тему... Нема ништа зацртано, него се студенти јављају да кажу шта су видели као проблем ове недеље, и то са битним људима на факултету. Није као да причамо међусобно. И сви се осећају битно, као део заједнице. Ја сам се све време осећала као да је то моја школа, иако је црначки универзитет[18] и иако је фокус скоро увек био на расним питањима. (ИНФж12)

Универзитети показују бригу о студентима организујући активности у складу са важним питањима у одређеном друштвеном контексту. Такође, сами кампуси су осмишљени тако да буду приступачни свима, чиме се подстиче инклузивно окружење и сугерише брига за све студенте. Општи утисак прилагођености потребама студената на америчким универзитетима показује се и кроз љубазност запослених у кампусу, као и шире заједнице и града у којем се налази универзитет. Један испитаник, студент Факултета политичких наука у Београду, који је годину на размени провео студирајући на Универзитету у Тексасу, описује доживљај града и исхране у кампусу на следећи начин:

> Остин је прелеп, представљају се као светска престоница музике, стално се нешто дешава... Чудно је да не видиш нешто чудно и необично на улици. А људи су много пријатни! Да ми је неко причао о Остину и о Тексасу одвојено, ја никад не бих рекао да је Остин у Тексасу... [Да ли си се осећао безбедно током боравка у Остину?] Безбедније него у Београду. Кад сам се вратио прве две недеље, у превозу седим и видим неки ћелави лик намрштени и није ми било свеједно... Одвикао сам се од тога. (...) То ми је друга кућа, не знам како би се то најбоље

[18] Линколн универзитет у Пенсилванији припада групи HBCU (Historically Black College and University). О томе видети више на: https://www.lincoln.edu/about/index.html.

> рекло на српском, али *home away from home*, то ми је остало... Сетим се свих пријатеља тамо, па онда помишљам на кампус који је огроман... Па храна: то је било нешто најлепше на свету! Ту где је најбоља храна ти тринаест и по долара испадне сва три оброка. Уђеш у једну просторију и ту су све столови и изложена сва храна, најразличитија могућа, од супе и чорбе до... свега! Ако хоћеш да поједеш кило, ти можеш да поједеш кило! И много добро спремљена... И онда како да се не угојиш кад је све ту, увек има нека супер клопа и можеш да узмеш колико хоћеш. И сваки дан има помфрит – а ти обожаваш помфрит! (ИНФм9)

Анализа

Лојалност и привржености студената универзитету, као и институционално подстицана брига за студенте, у америчком контексту јасно се испољавају кроз свакодневне праксе. Универзитетске традиције и легенде, песме и ритуали, као и студентско одевање и коришћење предмета са универзитетским обележјима део су ширег система симболичке идентификације. Живот и студије у кампусу обликују специфична понашања и опхођење у простору универзитета и доприносе стварању низа фолклорних облика. Однос америчких студената према универзитетима директно је видљив и препознат као однос лојалности, који се огледа у ношењу боја и симбола универзитета у свакодневном одевању, као и у познавању и репродуковању универзитетског фолклора.

Како је показало истраживање и литература, овакав однос према универзитету резултат је више међусобно повезаних фактора, а то су: 1. Надстварни модел града (Bodrijar 1991) какав је универзитетски кампус, чији урбанистички план, близина зграда факултета и студентских домова, те преплитање јавног и приватног, утиче на осећај изолованости од спољашњег света и блискост универзитетске заједнице; 2. Студентско доба у Америци као временски, просторно и ситуационо карактеристична етапа у животу појединца који често постаје независтан од породице, са новим одговорностима и слободама; 3. Систем организације наставе у којем студенти бирају предмете на нивоу универзитета, што додатно учвршћује универзитет као примарну тачку идентификације и основ студентске припадности; 4. Материјална и симболичка производња припадности свих универзитета, која је уско повезана са комерцијализацијом универзитета у Америци (Bok 2005). Сви ови фактори доприносе осећају јаке везе са универзитетом.

Као што се види из резултата истраживања, када говоре о свом америчком универзитету, испитаници наглашавају осећај припадности. Идентификација се јасно види и кроз њихове исказе: *наше* боје и маскота, *моја* школа, *мој* тим (америчког фудбала) – ови *наши*, „зовем то место *домом*". Такође, наглашава се и привржености традицијама и легендама универзитета које „сви знају". Оне су перципиране као забавне и мотивишуће. Фолклорне традиције и елементи повезују се на апстрактном нивоу са заједницом чији су део: испитаници осећају припадност иако више формално нису део одређеног универзитета. Поуке и „дух универзитета" који се преноси кроз легенде одражавају етику студената и остале сфере студентског живота.

Осећај припадности посебно долази до изражаја током спортских догађаја. Они укључују директну размену фолклорних садржаја и универзитетских традиција у којима студенти колективно учествују и са којима се идентификују. Публика је позвана да учествује у фолклорној драми која се креира на терену и око њега, при чему сам догађај употпуњују препознатљиве маскоте универзитета, плесне и акробатске групе (енгл. *cheerleaders*), носиоци застава и транспарената са логоом и именом универзитета на терену, као и универзитетски оркестар (енгл. *marching band*), који изводи песме у вези са универзитетом којем припада, укључујући и такозване борбене песме (енгл. *fight songs*)[19]. Ове песме стварају ентузијазам и буде емоције код навијача и такмичара, чинећи сам догађај живљим (Studwell 1995: 125–126), наглашавају осећај групног идентитета и припадност универзитету, додатно позивајући на победу над супарничким тимом и јачајући дистинкцију између „нас" и „њих". Фолклорни облици настају спонтано или су институционално подстакнути, при чему услови у кампусу стварају околности у којима су већи изгледи за спонтано повезивање и креирање фолклорне групе. Када је реч о институционалном подстицају, материјална и симболичка производња припадности често функционише кроз праксе које осмишљава сам универзитет како би се ојачао осећај колективног, универзитетског идентитета и лојалности институцији. Било да се ради о куповини и ношењу универзитетских обележја или институционално подржаним праксама, попут „дана универзитетских боја", *Homecoming* парада и спортских догађаја, креира се и рекреира заједница која се потврђује и повезује, превазилазећи период студија.

Важно је навести да се тржишна логика, која у доста обликује америчко друштво, рефлектује на функционисање универзитета и

[19] Видети, на пример: Studwell, Schueneman 1998; Studwell, Schueneman 2001, као и неки од перформанса бендова америчких универзитета: https://1075thefan.com/624653/ranking-the-top-50-college-football-fight-songs-of-all-time/.

начин на који студенти доживљавају ову институцију. Као што се од спортских догађаја очекује да публици пруже добру забаву и осећај припадности, очекује се и да само искуство студија буде пријатно, а окружење подржавајуће. Амерички универзитети се у том смислу такмиче на тржишту, трудећи се да пруже квалитетне и континуирано унапређиване услове за студирање. У америчком контексту, улога комерцијалног аспекта универзитета важна је и у односу студената и универзитета. Универзитет се не доживљава искључиво као ауторитет којем се студенти прилагођавају, већ и као институција која треба да одговори на њихове потребе и обезбеди им добро студентско искуство, које обухвата општи студентски стандард у кампусу. То се, на пример, огледа у доступности професора, квалитету библиотечког фонда, опцијама за ваннаставне активности или понуди универзитетске мензе прилагођене најразличитијим рестрикцијама и афинитетима у исхрани. Многи артикли које нуде универзитетске продавнице, уз неизоставни лого универзитета, прилагођавају се индивидуалним стиловима, при чему омогућавају лично изражавање, истовремено промовишући симболе и идентитет универзитета. Напослетку, брига о студентима истиче се као кључна, а подразумева различите аспекте академске доступности, инфраструктуре кампуса, психолошке и социјалне подршке. Свим овим успоставља се специфичан однос размене: студенти осећају слободу, подршку и припадност, налик дому, док универзитет заузврат гради дугорочну лојалност. Инклузивност и приступачност универзитетског идентитета видимо и кроз наративе испитаника – студената на размени, који су у релативно кратком периоду изградили осећај припадности универзитетским заједницама у Америци, често јачи од оног који имају са својим матичним универзитетима у Србији.

Симболичка везаност за универзитете поседује и материјалну димензију, која се манифестује кроз куповину универзитетских производа, наставак студија у оквиру исте институције, али и касније, кроз алумни мреже. Наиме, осећај групног идентитета превазилази важне догађаје у кампусу, заједничке активности и студентске дане, те се веза са универзитетом не завршава дипломирањем. Алумни мреже представљају важан канал кроз који се симболичка припадност и идентификација са универзитетом претвара у економски и друштвени капитал, материјализујући се кроз донације и професионалне конекције. Док универзитети великодушне донације користе за опремање кабинета и лабораторија, реновирање спортских центара или довођење популарних предавача, повезаност подразумева менторства и препоруке бивших студената садашњим, при чему препорука угледног алумнисте повећава кредибилитет особе која конкурише за

посао. Овакве праксе једним делом затварају и поново отварају круг бенефиција и истичу важност универзитетског идентитета, репутације и квалитета студентског стандарда, и то на следећи начин: алумнисти из осећаја привржености улажу у матични универзитет кроз донације; студенти имају квалитетно образовање и добар студентски живот, што јача статус одређеног универзитета и привлачи више студената који плаћају школарине; добра репутација универзитета утиче на признавање вештина и способности садашњих студената и алумниста те на њихове позиције на тржишту рада.

Закључак

Студенти америчких универзитета представљају фолклорне заједнице које повезује припадност одређеном универзитету и фолклорна комуникација, уз традиције које заједница сматра својима. Фолклорне облике моделују: услови живота у кампусу, студентско доба у Сједињеним Америчким Државама, систем организације наставе, као и материјална и симболичка производња припадности, настала спонтано или институционално, кроз посредовање самих универзитета. Кампус и одвојена заједница унутар њега (просторно и друштвено) омогућавају свакодневну интеракцију и симболичку размену, под окриљем универзитета као маркера заједничке идентификације студената. Овај идентитет континуирано се уз, ознаке универзитета, производи у свакодневном животу студената, а појачава се у догађајима чији је циљ окупљање универзитетске заједнице или у присуству „других", током спортских догађаја. Кроз ритуале, спортске догађаје, материјалне симболе и институционално подстакнуте праксе, гради се снажан осећај припадности и лојалности. Самим тим, фолклор америчких универзитета можемо посматрати и као механизам кроз који се производи, одржава и потврђује лојалност студената.

Литература

Благојевић, Г. (2011). Интернет у савременим етнолошким и антрополошким истраживањима. Зборник Матице српске за друштвене науке, 134, 17–27. https://doi.org/10.2298/ZMSDN1134017B (15. 4. 2026).

Гавриловић, Љ. (2004). Етнографија виртуелне реалности. *Гласник Етнографског института САНУ*, 52, 9–16.

Миленковић, М. (2006). Идеални етнограф. *Гласник Етнографског института САНУ*, 54(1), 161–172.

Митровић, К. М. (2017). Међународна размена студената на релацији Србија–Северна Америка: контекст истраживања. *Гласник Етнографског музеја*, 81, 59–79.

Baćević, J. (2007). Studentske legende o polaganju ispita: kritika ili afirmacija obrazovnog sistema? *Etnoantropološki problemi*, 2 (2), 87–102.

Bauman, R. (1971). Differential Identity and the Social Base of Folklore. *The Journal of American Folklore*, 84 (331), 31–41.

Ben-Amos, D. (1971). Toward a Definition of Folklore in Context. *The Journal of American Folklore*, 84 (331), 3–15.

Bodrijar, Ž. (1991). *Simulakrumi i simulacija*. Novi Sad: Svetovi.

Bok, D. (2005). *Univerzitet na tržištu: Komercijalizacija visokog školstva*. Beograd: Clio.

Bošković, A. (2014). *Antropološke perspektive*. Beograd: Institut društvenih nauka.

Brujić, M. & Mitrović Ražnatović, K. (2024). Parenting Models as Potential Drivers of Cultural Europeanisation? Insights from the Serbian Diaspora in the Netherlands. In: M. Milenković & I. Ristić (eds.), *Memories, Identities and Current Conflicts: Mapping the Challenges of EU Enlargement to the Western Balkans*. CISR Centro Italiano per lo Sviluppo della Ricerca, 113–137.

Brunvand, J. H. (1968). *The Study of American Folklore: An Introduction*. New York: W. W. Norton & Company Inc.

Dundes, A. (1980). *Interpreting Folklore*. Bloomington: Indiana University Press.

Noel-Elkins, A., Forrester, S. & Elkins, D. (2019). Examining the relationship between students' perceived sense of campus community and satisfaction with school life. *College Student Affairs Journal,* 37(1), 28–38.

Studwell, W. E. & Schueneman, B. R. (1998). *College Fight Songs: An Annotated Anthology*. New York: Haworth Press.

Studwell, W. E. & Schueneman, B. R. (2001). *College Fight Songs II: An Supplementary Anthology*. New York: Routledge.

Studwell W. E. *(1995).* American college fight songs: History and historiography. *Popular Music and Society*, 19(3), 125–130. https://doi.org/10.1080/03007769508591602 (5. 4. 2026).

Tomanović, S. i Ignjatović, S. (2004). Mladi u tranziciji: između porodice porekla i porodice opredeljenja. U: S. Mihailović (ur.), *Mladi zagubljeni u tranziciji*. Beograd: Centar za proučavanje alternativa, 39–64.

Tomanović, S. (2017). Roditeljstvo između familizma i individualizacije: primer Srbije. U: S. Ignjatović i A. Bošković (ur.), *Individualizam*. Beograd: Institut društvenih nauka, 162–181.

Trubarac Matić, Đ. i Krel, A. (2022). Korona u školskom dvorištu: dečija igra *korona* kao oblik folklorne komunikacije. *Etnoantropološki problemi,* 17(2), 697–715. https://doi.org/10.21301/eap.v17i2.10 (5. 4. 2026).

Извори

РЗС. 2025. ВИСОКО образовање: 2024/2025. Београд: Републички завод за статистику.

Списак саговорника

Испитаници из Србије

- ИНФж1, (Београд) Универзитет „Џон Незбит“, Факултет за медије и комуникације; University of Arkansas
- ИНФж2, (Вршац) Универзитет у Београду, Факултет политичких наука; University of Mississippi
- ИНФж3, (Београд) Универзитет у Београду, Економски факултет; Illinois State University
- ИНФж4, (Београд) Универзитет у Београду, Филозофски факултет; Illinois State University
- ИНФм5, Универзитет у Нишу, Грађевинско-архитектонски факултет; University of Arkansas
- ИНФж6, (Београд) Универзитет у Београду, Филозофски факултет; Missouri State University
- ИНФм7, (Ваљево) Универзитет у Београду, Факултет организационих наука; University of Minnesota
- ИНФм8, (Нови Сад) Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет; Mizzou University of Missouri
- ИНФм9, (Београд) Универзитет у Београду, Факултет политичких наука; University of Texas
- ИНФж10, (Краљево) Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања; California State University Monterey Bay
- ИНФж11, (Крагујевац) Универзитет у Крагујевцу, Економски факултет; Florida Gulf Coast University
- ИНФж12, (Ниш) Универзитет у Нишу, Филозофски факултет; Lincoln University, Pennsylvania
- ИНФм13, (Бечеј) Универзитет у Новом Саду, Академија уметности; Montclair State University, New Jersey
- ИНФм14, (Ћуприја) Универзитет у Београду, Факултет драмских уметности; Millikin University, Illinois
- ИНФм15, (Горњи Милановац) Висока школа струковних студија, Београдска политехника, Београд; California State University Monterey Bay
- ИНФж16, (Нови Пазар) Државни универзитет у Новом Пазару, Департман за филолошке науке; Mizzou University of Missouri
- ИНФм17, (Кикинда) Универзитет у Новом Саду, Факултет техничких наука; Tennessee Technological University

Испитаници из Сједињених Америчких Држава

- ИНФж24*, Franklin and Marshall College, Pennsylvania, USA; SIT Study Abroad, „Serbia, Bosnia, and Kosovo: Peace and Conflict Studies in the Balkans“
- ИНФм25*, Villanova University, Pennsylvania, USA; SIT Study Abroad, „Serbia, Bosnia, and Kosovo: Peace and Conflict Studies in the Balkans“
- ИНФм26*, Clemson University, South Carolina, USA; Универзитет у Београду, Факултет политичких наука
- ИНФж27*, Clemson University, South Carolina, USA; Универзитет у Београду, Факултет политичких наука

- ИНФм28*, Clemson University, South Carolina, USA; Универзитет у Београду, Факултет политичких наука
- ИНФж29*, Vanderbilt University, Tennessee; SIT Study Abroad, „Serbia, Bosnia, and Kosovo: Peace and Conflict Studies in the Balkans“
- ИНФж30*, Brown University, Rhode Island; SIT Study Abroad, „Serbia, Bosnia, and Kosovo: Peace and Conflict Studies in the Balkans“
- ИНФж31*, George Washington University, Washington D. C.; SIT Study Abroad, „Serbia, Bosnia, and Kosovo: Peace and Conflict Studies in the Balkans“
- ИНФм32*, Lake Forest College, Illinois; SIT Study Abroad, „Serbia, Bosnia, and Kosovo: Peace and Conflict Studies in the Balkans“
- ИНФж33*, Whitman College, Washington; SIT Study Abroad, Serbia, Bosnia, and Kosovo: Peace and Conflict Studies in the Balkans
- ИНФж34*, Mount Holyoke College, Massachusetts; SIT Study Abroad, „Serbia, Bosnia, and Kosovo: Peace and Conflict Studies in the Balkans“

Home Away from Home: University Folklore and the Construction of Belonging on American Campuses

Katarina Mitrović Ražnatović

Summary

Various aspects of student life, ranging from clothing and material culture to sports events, everyday rituals, and symbolic practices reflect University identity in the United States. This paper examines the forms of student folklore present in American universities, paying particular attention to the ways in which these practices produce and sustain a sense of belonging and loyalty to the institution. It also highlights key differences with the experience of studying in Serbia, where such forms of identification with universities are largely absent. The research is based on qualitative methodology and fieldwork conducted during 2015 and 2016. The study relies on in-depth interviews with students from the United States who spent part of their studies in Serbia, as well as students from Serbia who participated in the exchange programme in the United States. Their narratives provide insight into the everyday expressions of university folklore and offer a basis for analysing the conditions and factors that contribute to the creation and maintenance of a strong sense of belonging within the campus community. The paper proceeds from the assumption that student folklore at American universities is not solely a spontaneous cultural expression, but is also shaped and intensified within specific institutional frameworks and living conditions. In this context, particular attention is given to the organisation of campus life, which creates an almost autonomous social environment, ‘college life’ as a distinct life stage characterised by identity formation,

and the US academic system that encourages identification with the university, rather than with a single department. Furthermore, the paper explores how institutional practices actively produce and reinforce collective identity through organised events, traditions, and symbolic representations, ultimately contributing to the formation of a cohesive folk group.

Keywords: university folklore, American universities, campus, belonging, folk group.

Катарина Митровић Ражнатовић / Katarina Mitrović Ražnatović
Етнографски институт САНУ / The Institute of Ethnography SASA
E-mail: katarina.mitrovic@ei.sanu.ac.rs
https://orcid.org/0000-0003-2923-6167

Примљено/Received: 18. 4. 2026.
Прихваћено/Accepted: 13. 5. 2026.